

Socialdepartementet

**Godkännande av överenskommelse om bidrag för viss verksamhet hos
Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN**

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen godkänner överenskommelsen mellan staten och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) för viss verksamhet hos CAN (*bilaga*).

Ärendet

Företrädare för regeringen och CAN har den 11 december 2014 undertecknat en överenskommelse om bidrag för viss verksamhet under perioden 2015–2017.

Överenskommelsen blir giltig under förutsättning av regeringens och CAN:s godkännande samt att riksdagen ställer medel till regeringens förfogande.

Utdrag till

Statsrådsberedningen/Internrevisionen
Finansdepartementet/BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek
Kammarkollegiet
Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Överenskommelse om bidrag för viss verksamhet hos Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN

(1 bilaga)

Mellan svenska staten och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har denna dag träffats följande överenskommelse för åren 2015-2017.

1 Verksamhet

CAN verkar inom området alkohol och andra droger på följande sätt

- (i) *följer och beskriver konsumtionsutvecklingen* genom att genomföra undersökningar, analyser och producera rapporter
- (ii) *förmedlar kunskap* om alkohol och andra droger i allmänhet och om konsumtionsutvecklingen i synnerhet
- (iii) *samverkar* med ideella organisationer, myndigheter och andra intressenter
- (iv) *bedriver regional verksamhet*,
- (v) *medverkar i internationellt samarbete*.

2 Bidrag för verksamhetsåret 2015-2017

För de verksamheter som beskrivs i punkt 1 jämte bilagan avser regeringen, under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet, att bevilja bidrag med 16 800 000 kronor per år under budgetåren 2015-2017. Medel som får användas av CAN i enlighet med denna överenskommelse ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Beslut om utbetalning av medel sker i regleringsbrevet för anslag 6:2 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel, anslagsposten 8 Bidrag till Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning. Bidraget betalas ut utan särskild rekvisition kvartalsvis i förskott. En ekonomisk redovisning ska lämnas till Kammarkollegiet senast den 31 mars nästkommande år. Medel som inte använts under året ska återbetalas till Kammarkollegiet vid samma datum. Vid återbetalning ska hänvisning göras till diarienumret för ovanstående regleringsbrev.

3 Insyn

Regeringskansliet har rätt att begära in sådana upplysningar och handlingar som rör bidragets användning. Om CAN inte lämnar den begärda redovisningen kan regeringen helt eller delvis återkräva eller hålla inne utbetalt eller beslutat bidrag.

CAN ska ha minst en auktoriserad revisor. Regeringskansliet ska även ha rätt att låta en särskilt utsedd auktoriserad revisor granska den verksamhet som bidraget avser.

Riksrevisionen ska ha rätt att utföra effektivitetsrevision av den verksamhet som bidraget avser.

4 Återrapportering

4.1 CAN ska senast den 31 mars 2016, 2017 och 2018 till Kammarkollegiet lämna en redovisning för föregående verksamhetsår. CAN ska särredovisa verksamhet och kostnader fördelat på de verksamhetsgrenar som angetts i punkt 1, (i)–(v). CAN ska också särredovisa hur de medel som regeringen har anslagit har använts. Till redovisningen ska fogas ett yttrande av CANs auktoriserade revisor.

4.2 Årsredovisning och revisionsberättelse ska ges in till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juli 2016, 2017 och 2018.

4.3 CAN ska senast den 1 mars 2017 lämna en bidragsframställning till Socialdepartementet. Framställningen ska innehålla CANs förslag till finansiering av den verksamhet bidraget avser för de tre därpå närmast följande verksamhets- åren (2018-2020).

5 Återkrav

CAN ska helt eller delvis återbetala bidraget

- (i) om pengarna inte hinner användas under det aktuella verksamhetsåret,
- (ii) om bidraget använts för annat än avsett ändamål,
- (iii) om CAN försummat sin redovisnings- eller rapporteringsskyldighet, eller
- (iv) om CAN lämnat oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att bidraget lämnats felaktigt eller med för högt belopp.

6 Överenskommelsens tidsperiod m.m.

6.1 Denna överenskommelse gäller från och med den 1 januari 2015 till och med den 31 december 2017, då den upphör att gälla utan särskild uppsägning.

6.2 Parterna är ense om att under tiden som överenskommelsen omfattar överlägga om en ny överenskommelse för tiden därefter.

7 Godkännande av överenskommelse

Överenskommelsen blir giltig under förutsättning att den godkänns av regeringen och CAN samt att riksdagen ställer erforderliga medel till regeringens förfogande. Denna

överenskommelse har upprättats i två exemplar varav parterna tagit varsitt.

Stockholm den

För
svenska staten genom
Socialdepartementet

För
Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Agneta Karlsson
Statsekreterare

Anders Andersson
Ordförande

Håkan Leifman
Direktör

CANs reguljära verksamhet

Riktlinjer för verksamheten

CAN är en ideell förening med nära anknytning till staten. CAN har till uppgift att sprida information om alkohol och andra droger. Det gör CAN genom att publicera nationella rapporter och undersökningar och genom våra webbplatser för olika målgrupper, vår tidskrift Alkohol & Narkotika, kurser, konferenser och vårt bibliotek. Samverkan med medlemsorganisationerna och våra länsombud ägnas speciellt intresse.

CANs stadgar anger följande övergripande mål för verksamheten:

”Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har till uppgift att bedriva och främja saklig upplysning om verkningar på individ och samhälle av alkohol- och narkotikamissbruk liksom vägar och medel att förekomma och bekämpa alkoholskador och motverka icke- medicinskt bruk av narkotika.”

1 Följa och beskriva konsumtionsutvecklingen

CAN genomför årliga riksrepresentativa undersökningar av drogvanorna bland skolungdomar i årskurs 9. Med början 2004 har det också genomförts årliga undersökningar bland gymnasieelever. CAN erbjuder också, på uppdrag, kommun- och/ eller länsspecifika skolundersökningar med utökade urval.

CAN följer också sedan 2013 regelbundet vuxnas alkohol- och tobaksvanor med fokus på att skatta den totala nivån av alkohol- och tobaksanskaffning, dvs. både den inhemska registrerade försäljningen och omfattningen av den icke-registrerade, ofta från utlandet införda alkoholen/tobaken. Dessa vuxenundersökningar går under benämningen Monitormätningarna och har tidigare finansierats med externa årliga projektmedel från regeringen.

Ytterligare ett exempel på regelbundna undersökningar är de årliga data-insamlingar som görs inom ramen för CANs rapporteringssystem om droger (CRD): två gånger om året lämnar landets länsnarkotikarotlar uppgifter om förändringar i drogsituationen under den senaste sexmånadersperioden.

Sedan ett par decennier sammanställer CAN en numera vartannat eller vart tredje år utkommen rapport om alkohol- och narkotikasituationen. Den är en översikt av undersökningar och statistik som berör drogområdet. Rapporter och sammanställningar på basis av CAN:s skolundersökningar och Monitormätningar görs årligen.

CAN genomför också andra undersökningar såsom skattningar av omfattningen av missbruk och beroende i befolkningen, studier om barn

som växer upp i familjer med missbruk/beroende etc. men dessa finansieras av olika externa projekt.

2 Förmedla kunskap

Genom att genomföra undersökningar och analyser, producera rapporter och samverka med forskare och dessutom sprida kunskap och resultat fungerar CAN som en länk mellan forskning och praktik. I kunskapsförmedlingen används ett antal olika kanaler, förutom de rapporter som produceras.

CAN har en omfattande biblioteksverksamhet. Verksamheten inkluderar bevakning och inköp av litteratur och abonnemang på forskningsdatabaser. Databaserna är tillgängliga via CAN:s webbplats www.can.se och övrig litteratur via fjärrlån. Biblioteket har även öppet för allmänheten.

Den populärvetenskapliga tidskriften ”Alkohol & Narkotika” utkommer med sex nummer per och varje nummer fokuseras runt något aktuellt tema och ofta presenteras CAN:s rapporter på ett lättillgängligt sätt.

CAN deltar årligen i ett 20-tal kurser, konferenser och utbildningar, i egen regi eller i samverkan med andra, för att föra ut information. CAN samverkar med Svenska föreningen för alkohol- och drogforskning. Tillsammans med flera andra aktörer är CAN medarrangör till DrogFokus, konferensen Förebygg.nu och Soberian under Almedalsveckan. Drogfokus genomförs 2016, Förebygg.nu 2015 och 2017. Soberian arrangeras årligen. En viktig uppgift för CAN:s personal är också att presentera och föreläsa vid olika arrangemang.

CAN:s webbplatser och elektroniska nyhetsbrev är de primära kanalerna för att sprida information om vår verksamhet, de rapporter som produceras och de utbildningar CAN arrangerar. På www.can.se finns, utöver rapporter och information om verksamheten, uppdaterade tabeller från våra undersökningar och en grafmotor där besökare kan göra egna diagram baserade på CAN:s data. Webbplatsen har också egna avdelningar för biblioteket och tidskriften Alkohol & Narkotika.

Sedan år 2000 driver CAN webbplatsen Drugsmart.com, som under åren utvecklats löpande både vad gäller innehåll och tjänster. Idag är den primära målgruppen tonåringar och den sekundära målgruppen professionella som arbetar med unga. En tjänst som alltid funnits är att man kan ställa frågor anonymt och få svar inom 24 timmar, CAN besvarar cirka 500 frågor per år och Drugsmart.com har närmare 30 000 unika besökare i månaden. En av de mest populära avdelningarna på Drugsmart, näst faktasidorna, är de sidor som handlar om missbruk i familjen. En projektverksamhet är integrerad i Drugsmart, metoden Local Hero. Verksamheten vänder sig till ungdomar som vill engagera sig och skapa lokala drogfria aktiviteter. Ett tiotal lokala projekt genomförs varje år.

CAN är också aktiva i kommunikationsinsatser mot olika målgrupper. Ett exempel är uppmärksamhetsveckan Spela roll! som äger rum i februari

varje år. Insatsen har fokus på barn som växer upp i familjer där någon dricker för mycket. CAN samordnar insatserna som planeras av en mängd arrangörer och som genomförs lokalt runt om i landet.

En inte oviktig del i kunskapsspridningen är det arbete som genomförs för att spegla våra frågor i media. CAN arbetar aktivt med medierelationer och har cirka 300 referenser per år i svensk tryckt press.

Användarundersökningar och målgruppsundersökningar genomförs regelbundet sedan 2011, i syfte att mäta att CAN:s primära målgrupper är nöjda med den service de får och för att kunna mäta måluppfyllelse och vidareutveckla vår service. Under 2014 genomförs webbenkät riktad till våra medlemsorganisationer, användarundersökning på www.can.se och enkät till prenumeranterna på vårt elektroniska nyhetsbrev. Under 2015 genomförs telefonintervjuer med länsombuden och användarundersökning på Drugsmart.com.

3 Samverkan

Den samverkan som sker med våra idag (hösten 2014) 42 medlemsorganisationer (MO) är en viktig del av CANs verksamhet. Varje MO har utsett en kontaktperson för samarbetet med CAN och det är viktigt att tillgodose deras behov och möjligheter. Regelbundna gemensamma konferenser och externa aktiviteter är värdefulla både för att stimulera organisationerna till aktiviteter och för att CAN ska få in synpunkter och perspektiv från organisationslivet. Både nationella och regionala samarrangemang genomförs årligen. Den årliga kontaktpersonkonferensen fungerar också som en kanal för spridning av information mellan medlemsorganisationerna. Ett exempel på årliga externa aktiviteter är uppmärksamhetsveckan Spela roll! och organisationernas gemensamma program i Soberian under Almedalsveckan.

Kontaktpersonerna har möjlighet att kostnadsfritt delta i CAN:s utbildningsinsatser och CAN:s personal medverkar kostnadsfritt i medlemsorganisationernas utbildningsinsatser. Förutom utbildningsverksamheten omfattar samarbetet med medlemsorganisationerna olika gemensamma projekt. Under senare år har det främst gällt utbildningar och konferenser. Ett annat exempel på samverkan är den skrivartävling som Drugsmart genomför tillsammans med Sveriges akademikers nykterhetsförbund, Sveriges lärares nykterhetsförbund, Nykterhetsrörelsens bildningsförbund, Riksförbundet Simon (Svenskar och Invandrare Mot Narkotika) samt Motorförarnas helnykterhetsförbund.

För att stimulera ideella organisationer att arrangera föreläsningar och debatter om ANDT-frågor ger CAN ekonomiskt stöd till föreläsningssamverksamhet. CAN samverkar också med Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna när det gäller att planera och genomföra årliga grundutbildningar och påbyggnadsutbildningar för kommunala samordnare.

4 Regional verksamhet

CAN har länsombud i varje län och är ett arvoderat uppdrag till personer som arbetar med alkohol- och narkotikafrågor på regional nivå. Genom länsombuden har CAN en viktig länk till enskilda län och kommuner. För att stimulera regionala och länsvisa aktiviteter avsätts medel för sådan verksamhet. Det kan bl.a. gälla stöd till konferenser, kurser, seminarier och lokalt förebyggande arbete. De senaste åren har gemensamma utbildningar varit den vanligaste regionala samverkansformen. Länsombuden skriver årliga verksamhetsplaner som ligger till grund för vilka aktiviteter som ska få finansiellt stöd av CAN. Även länsombuden deltar kostnadsfritt i CAN:s kurser, konferenser och utbildningar.

5 Internationell verksamhet

CAN ingår i många internationella nätverk. Det gäller bl.a. biblioteksverksamheten, som inkluderar kontakter med en lång rad bibliotek runt om i världen. CAN är representerad i ELISAD, som är ett europeiskt samarbetsorgan för alkohol- och narkotikabibliotek. Syftet med ELISADs verksamhet är bl.a. att bidra till ett utvecklat samarbete inom Europa.

CAN är också representerad i styrelsen för ICAA (International Council on Alcohol and Addictions) och deltar regelbundet i ICAAs konferenser. CAN är också engagerat i den s.k. core-gruppen inom ICAAs alkohol-informationsektion. CAN är också representerad i styrgruppen för ett EU-projekt som bedrivs i länderna kring Östersjön samt leder och koordinerar en EU-arbetsgrupp om alkohol- och narkotikaförebyggande arbete bland unga i Östersjöregionen. Båda sker inom ramen för EUs Östersjöstrategi.

Sedan 2012 är CAN medlemmar i NordAN (Nordic Alcohol and Drug Policy Network), ett nätverk bestående av ett 90-tal NGO:s i Norden och runt Östersjön. CAN är representerad vid de årliga konferenserna och i de temamöten som arrangeras med fokus på social marketing och alkohol-reklam.

CAN ingår i styrgruppen för den årligen återkommande nordiska rusmedelkonferensen om alkohol- och narkotikaförebyggande arbete. CAN står tillsammans med Folkhälsomyndigheten som arrangör för 2015 års konferens.

Studier baserade på CAN:s data har presenterats vid de senaste forskningskonferenserna som arrangeras av Kettil Bruun Society (KBS). CAN är tillsammans med Stockholms universitet (SoRAD) värdar för 2016 års konferens, som kommer att samla cirka 300 forskare från hela världen. Bland övriga internationella organ som CAN har regelbundna kontakter med märks bl.a. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) i Lissabon.